

Tekst til Hverdagslivspalten i TA lørdag 30.05.15

Av Beate Alstad

JOMFRUHINNEN

I gresk mytologi var Hymnen guden for bryllupssermonier. Det var meningen at han skulle være tilstede ved ethvert bryllup, og hvis han ikke var tilstede, kom ekteskapet til å ende i katastrofe. I det engelske språket har derfor Hymnen gitt sitt navn til kvinnens jomfruhinne, som ble betraktet som selve symbolet på kvinnens ærbarhet, hennes dyd. Dermed ble også navnet på hinnen gjennom mange år nært forbundet med hennes seksualitet. På moderne norsk brukes ordet jomfrudom om både kvinner og menn, som ikke har hatt seksuelt samkvem med noen.

Jomfruhinnen eller hymen er en slimhinnefold. Den lukker delvis inngangen til skjeden, 1-2 cm innenfor åpningen. Hinnen dannes i fostertiden, som en sammenvoksningsflate mellom livmor- og skjederøret og anlegget for de ytre kjønnsorganer. Vanligvis har hinnen en trang åpning, stor nok til at menstruasjonsblodet kan passere. Selv om den omtales som en hinne, er det egentlig en ring med en åpning. Den varierer i størrelse og form fra jente til jente og kan utvides. Utvides den for mye og for fort, vil den sprekke, og det oppstår en blødning. Jomfruhinnen brister vanligvis ved det første samleiet. Men en kan ikke være helt sikker på om samleiet har funnet sted eller ikke ved å undersøke hinnen. Jomfruhinnen kan også breste som følge av aktiviteter som trening, sykling og dansing.

Jomfruhinnen er en fysisk egenskap, som ikke finnes hos andre pattedyr enn menneskene. Den beskytter jentene mot infeksjoner. Den fungerer som en barriere mot organismer som kan trenge inn i vagina, blant annet som følge av dårlig hygiene. Etter hvert som de blir eldre, blir imidlertid denne beskyttende barrieren mindre viktig, siden ungdommene er i stand til å holde seg selv ren. Dessuten tar kroppens selvrensende mekanismer over så fort puberteten slår inn. Pubertetshormonene gjør jomfruhinnen mer elastisk, bøyelig og lettere å ødelegge.

Historisk sett i vestlig kultur, hvilte en kvinnes ære på hennes seksuelle rykte. I andre deler av verden lider kvinnene under de samme kravene selv i dag. En kvinnes seksuelle historie og tilstand er, i blant annet den arabiske verden, viktig for hele familiens og slektens ærestatus i samfunnet. Derfor kontrolleres fortsatt sengetøyet i noen tradisjoner etter en bryllupsnatt. Spor etter blod fra en sprukken jomfruhinne har i flere hundre år har vært regnet som beviset på jomfrulighet. Hvis en kvinne i den arabiske verden ikke blør etter første samleie, er hun i reell fare for æresdrap. Men faktum er at mindre enn halvparten av alle kvinner blør ved første samleie. Det kan oppstå blødning av andre grunner, som utilstrekkelig smøring, stramme vaginalmuskler og et hastig samleie uten tilstrekkelig forspill.

I Norge og andre vestlige land har det derfor vært stor diskusjon om det er riktig av leger å gjenoppbygge brystne jomfruhinner ved operasjon på gifteklare muslimske jenter, som forsøker å skjule tidligere seksuell aktivitet. Det viktigste motargumentet har vært og bør være at en isteden burde endre holdningene i kulturen og gi kvinner fri rett til et godt seksualliv uavhengig av menn og familiens kontroll.

God helg Telemark.

